

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 „ — „
 Na štvrt roka ... 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 máteho riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Mučenie katolíkov vo Francúzsku.

Hnusná rakovina bezbožnej, nevereckej kultúry eurupskej konečne prežrala sa a kydá zo seba špinu podliactva, sobeckosti, klamu násilia a svevole.

Vo Francii udávajú sa najnovšie také veci, že nad nimi zhrozíť sa musí nielen človek kresťanský, ale ešte aj ten pohan.

Liberálnym Francúzom tuším neposlúžilo k poučeniu to hrozné nešťastie, ktoré im na ostrove Martinik ohňom zničilo vyše 30-tisíc ľudu. —

Obyvatelia tohoto ostrova sodomskou nemravnosťou a donebavolajúcou nestydatosťou svojich neludských hriechov vyvolali na seba trest boží. Sopka, vrch Mont Pelée vyhodil zo seba strašlivý oheň a nesmierne balvany mračien plynových zahalily oblohu nebeskú. I nastal v pravom smysle slova deň súdny. Zahučala i matka zem ohromným stenáním a počala sa kolísať, akoby chcela striasť so seba hriechmi zpotvorené obyvateľstvo ostrova. Potom stal sa zázrak: hlavné mesto ostrova, to hniezdo všetkých tých bohorúhavých hnusôb bolo síce vzdialené od zúriaceho vrchu



Ide víchor.

Malba Ladislava Pataky-ho.

na tolko, že nik z mešťanov nemohol si myslieť na blízku už zkázu mesta, a predsa stalo sa tak. Bo mračná plynové v okamihu zaletely práve nad samé mesto, tu zrazu ohromným rachotom vybúšily a zapálily sa, medzitým ale aj blesky a hrómy sľahali čez ne do mesta i spustil sa tuhý lejak a srážal plamenné mračná, žeravý popol syrkový na nešťastné mesto. A tak tedy skutočne ohnivý dážď syrkový spálil a pochoval popolom mesto celé za malých pár chvíľ, tak, že neoratovalo sa v dobe toho nešťastia jednej živej duše.

Hľa, trest to Boží.

Hľa, strašlivé je upadnúť do rúk spravdivého Boha!

Celé Francúzsko zastenalo strachom a bôlom nad zkázu svojích nešťastných súkmenčov. Bedári tí chceli v tom hlavnom meste potupu a komédie verejné vystrájať zo samého Krista Pána, i volili si k tomu cieľu sviatočný deň Nanebovstúpenia Pána. Na potupu sviatku tohoto strojili sa verejne povýšiť (strach to aj napísať!) ošípané, s ktorým už predtým vystrájali diabolské parády, ktoré na Veliký Piatok verejne na kríž pribili, ktoré potom ako vskriesené verejne oslavovali. Takéto hriechy už len sám Satan môže vymysleť síce, ale ony vystali aj z ľudí úplne zkažených. Ľudia to boli takí, že schádzali sa pred nedeľňajšími službami božími pri hlavnom chráme v jednej peleši. Tu mužskí a ženštiny k hnusnému tancu a oplzlému hýreniu pripravení čakávali len na znak zvonov, oznamujúcich začiatok omše sv., a oni na znak ten pekelnou rozkošou a hurtom začaly tu prevádzať svoje neludské zbytky.

Teraz je už po nich. Boh nedopustil zamyšlané potupenie svojho oslávenia v deň sviatočný, v ktorý na nebe vstúpil. I sotrel ich všetkých, tak že po nich a hriechoch jejich nezostalo stopy.

A to potrestané Francúzsko pokračuje len ďalej a ďalej vo vyvolávaní trestu božieho!

Už zmienili sme sa v našom časopise o tom, jako prenasledujú francúzski liberálni vládni páni nevinných reholníkov. Chcú jednoducho povyháňať všetkých a vyhánajú ich aj bez milosrdenstva. Rehole, ktoré zaobierajú sa vychovávaním dieťok a majú školy svoje, sú vo Francúzsku vôbec zakázané a zotreté. Ak by predsa chcel aký-taký kláštor ešte jestvovať, ten musí svoje stanovy reholníckej vláde predostrieť, a ona, tá frajmaurerská vláda potom má ich prijať abo napraviť

dľa svojej frajmaurerskej chuti. Všetci údovia (bez jedného) vlády francúzskej sú štepení frajmaureri a nový ministerpredseda Combes je až arcifrajmaurer.

Táto teda liberálno-frajmaurerská hrúzovláda zatvorila 2580 škôl, zväčša to školy dievčenské mníšiek, a nabradí ich svojími bezkonfessionálnymi školami je nie hneď vstave. A odohrávajú sa pritom veľmi smutné, dojímavé ale aj poburujúce prípady. Na státisíce detí malých ostalo zrázu bez škôl a všade sa tá drúbež nevinná hlasitým nárekom lúči od svojich dobrých učiteliek-mnišiek, keď ich ozbrojené s vytasenými bajonetmi mužstvo žandárov vyháňa z kláštorov.

Že na koľko pobúrilo sa katolícke obyvateľstvo Paríža i celej Francie následkom toho hovädského násillia oproti chudiatkam mníškam nevinným: dá sa ľahko pochopiť. Ale o tom píšeme na inom mieste.

Lež tu nám treba spomenúť a to so strachom spomenúť chovanie sa aj našich vlasteneckých liberálnych pánov voči tým smutným udalostiam francúzskym. Ej, bratia moji drahí a sestry! Nech je ako chce, ale tolko musíme vám povedať, že smutno, strašno to vyzerá aj u nás! Špatná to budúcnosť očakáva aj uhorských katolíkov, jestli len nepodarí sa nám zavčasu oblámať rohy rozpustilej liberálnej bezkonfessionality ači bezbožnosti! Vedeli sme síce i doteraz, a vedel to každý, že židovskí, košuthovskí a bánfihusárski liberáli ozaj spolu ľahajú za ten jeden remeň, aby zničili cirkev sv. katolícku a vrhli nás vždy hlbšie a hlbšie pod hrúzovládu svoju ako nevolných otrokov. Ale predsa necenili sme zlostnú proti nám opovážlivosť jejich tak vysoko, ako vysoko sa ona ukazuje teraz, z príležitosti francúzskej novej tej revolúcie.

Košuthovi liberáli, ako dozvedeli sa o ukrutnom nariadení Combesa proti reholám, hneď sišli sa a poslali mu telegrafické pozdrav, akožto hrdinovi a vlastencovi a ochrancovi slobody! A od tej doby neprestávajú všetky maďarské denníky vyjmúc troch (a je ich všetkých vyše tridsať) hany kydať na francúzske mníšky ako na neposlúšné buričky; a neprestávajú pritom posmešne a zlostne spomínať aj rehole a vôbec duchovenstvo uhorské; a neprestávajú oslavovať Combesa, akožto širitela osvetu pravej a zastancu slobody. Prezreli sme všetky noviny maďarské aj nemecké

a zhrozili sme sa. Čím vlasteneckejšie ktoré sú, tým opovážlivejšie dobijajú proti reholám. Hlásajú, že povolanie ženskej je nie byť mníškou a zaviazat slubom slobodu svoju. Akoby nesmel človek z dobrej vôleovej zrieknúť sa nielen hriechu, ale veci aj takej, ktorá sama v sebe nemusí byť hriechom!

Takéto hľa, má zuby tá vlasteneckosť tých pánov, z ohľadu na ktorých mnohí naši slabúsi báli sa verejne bojovať za vieru kresťanskú a za ten veriaci ľud. Teda Bohu v chudobe slúžiť, v nevinnosti a pobožnosti žiť, nemocných opatrovať, deti nábožne vychovávať: to všetko naším arcivlastencom sa protiví, také mníšky treba prenasledovať, vyháňať; ale 30 tisíc flandier verejných v Budapešti trpeť, im úslušné dozorstvo lekárov a ochranu policajnú za ľudské peniaze poskytovať: to je už potom tým arcivlastencom po chuti.

Hanba!

E.



POLITICKÉ CHÝRY.

Čo sa robí v Nitriansku?

Komédie a to veru sprosté.

S jednej strany chodí pán nadžupán po okresoch a blahosklonne prijíma parády a úctyplné holdovanie obeenstvá, s druhej strany ale ešte vždy loví sa to tam ve-sele a špehuje po «buričoch» a «pánslávoch».

Ak chce volajaký zlodej liberálny vyvršíť sa na ľudákovi, oznámi ho patričnej vrchnosti a ten úbohý ľudák nevinný musí pretrpeť všetky trápenia pri bezzákladnom vyšetrovaní. Nevyšetrí sa síce nič, ale taký darebák udávač liberálny predsa docielil toľko, že narobil falošne oznámenému nepríjemnosti a ľudu zase zbytočného hnevu a starosti. V iných civilizovaných krajinách páni udávači musejú napred položiť pár tisíciek, lebo ak by sa dokázalo, že udával nevinného, vtedy potom taký udávač ob-siahne trest svoj. A tak by to malo aj u nás byť.

Z prievidského okresu nám píšú:

Neďaleko od mestečka Pr. leží malá od zlej cesty a chutných evičal známa dedinka. V dedinke tej býva ľud usilovný, pracovitý a nábožný. Žije si v tichosti a pokoji, nestará sa o druhých, dáva Bohu čo božieho je a cisárovi, čo je cisárovo. Vo veľkej úcte drží svojho duchovného a i p. učiteľa a týchto radu si pýta, jejich naučenie nasleduje a statočnosť svoju ani za pálenie, ani za judáš-

ský peniaz, ani za panské drevo alebo trávniky nepredá. A myslíte, že im svet pokoj tento žičí? Aj mýlite sa. Jesto zlostní, bezbožní a nikomu nič dobrého neprajúci ľudia. Čo sa nestalo? Keď obyvatelia obce tejže v pokoji žili a nič zlého netušili, vtedy dohrmí koč, na ktorom sa doviezol inquisitor, že vraj proti duchovnému. Ľud, keď to očul, opúšťa príbytok, poberá sa pred inquisitora, vydáva pod čestným slovom, svedomím, áno prísahou svedoctvo o pravde a konečne pýta sa: Ale kto sa opovážil tak bezbožný a bezočivý byť a česť nášno duchovného, s ktorým sme my úplne spokojní a ktorému v ničom ani len tým najmenším sa pristúpiť nedá, napadnúť? Inquisitor netají, hovorí pravdu, odhaľuje meno na cti utrháča a ľud pluje a nadáva takému zlomyseľnému cigáňskemu udávačovi. Sotvá táto komédia koniec vzala a ľud sa trochu utíšil, už nová búrka sa dvýha a hrozí nebezpečím novým tej tichej dedinke. Pán špicel nemohol žiadnej viny dokázať duchovnému, zahryzol do učiteľa a tohoto i s jeho rodinou znivočič chce. Počujte p. Redaktor, počujte ct. čitatelia, čo tu neztvára ten udávač. Učiteľ dedinky tej je telom dušom učiteľom, plní povinnosti svoje jak v škole tak i v kostole svedomite, usilovnosť jeho obdivujú občania a i p. učiteľ aj tí, ktorí sú mu nie priateli. Ľudu pomáha kde len a jako môže, teraz vyprostredkoval ľudu požičku na viac ako polovic menší interest ako posiaľ dostával a platil: a predsa tak bezočivý bol ten-že pánik udať, že ľud na vnivoč donáša kroz pôžičky, školu vraj zanedbáva, tu i tu pije a aby veľké nič povedal a milosť pol uhorského sveta si získal ten Špicel, ktorý by každý mesiac do obce príst mal na poriadok dozerat, o pokoj sa starať, ale sa nikdy neukáže, a keď to tu i urobí, len o kortešáciu sa stará a o tej vypráva: vymyslel vo svojej múdrej! hlávke, že je pánsláv. O, prečo fa už davno neodpratali ta kde patriš! Občania, keď sa dozvedeli o čo sa jedná, trebárs mali súrnu prácu okolo sena, nechali všetko stáť a išli s pravdou a spravdliivosťou zastať človeka svojho. A keď sa dozvedeli, kto je zase ten udávač bezbožný, opluli ho a poprosili p. biskupa, žeby na budúce na také tliachaniny nič nedal, ľud kresťanský pred buričmi chránil a na tom pracoval, žeby buriči ta prišli, kam patria. A Vy, pán Redaktor tiež urobte, čo je povolaním Vaším a pozdvyhnite Vaše mocné slovo proti buričom a znepokojovateľom ľudu, z práce poctivej a požehnaná božského žijúceho.

Prenasledované mníšky vo Francúzsku.

Katolíci povstali mníškam na obranu.

Už dňom predtým, ako maly sa mníšky vyháňať úradnou násilnosťou z kláštorov, v Paríži boly búrlivé demonštrácie zvlášť pred budovami kláštorov a železných nádražiach, odkiaľ mnohí mnísi a mníšky odcestovali, aby navždy opustili Francúzsko. Pri odchádzaní mníchov a mníšiek shromaždený ľud volal: «Dolu z biednikmi! Nech žijú mníšky! Nech žije sloboda!» Na tieto výkriky zástup socialistov volal: «Dolu z mníchmi! Nech žije socializmus! Dolu s jezuitmi!» Udalý sa aj dojímavé

prípady. Mnohé matky objímaly mníšky a plačúc lúčily sa s nimi. Predvečerom večer demonštrácie za kňazské rády boli veľkého rozmeru. Parížska polícia zajala do tristo osôb, z ktorých 8-ich uväznila. Medzi zajatými boli aj dvaja nacionálni vyslanci a spisovateľ Fr. Copeé.

Novšie zprávy z Paríža oznamujú, že jak tam, tak aj na iných miestach demonštrácie sa včera opakovali. Na jednotlivých uliciach pred kláštorami došlo aj ku krvavým bitkám, v ktorých viac ľudí bolo raneno. Udajne odzneli aj výstrely z revolverov. Na rohoch ulíc proprialepané sú plakáty, v ktorých katolíci vyzývajú ľud k veľkému shromaždeniu. Niekoľko sto žien tiahlo pred palotu Elysée a tam chcely podať prosbu manželke präsidenta Loubeta, v ktorej ju prosia, aby zamedzila zatvorenie kláštorných škôl. Polícia však zastala cestu paniam. V palote parížskeho arcibiskupa Richarda stále sa radí niekoľko biskupov a popredných katolíckych politikov o ďalšej akcii proti zatvoreniu škôl. Oproti tomu Combesova vláda pokračuje celkom divoko. V Paríži a na okolí kňazské rády neponáhľali sa opustiť svoje byty, ktoré im vláda zakázala obývať. Combes vydal tedy nariadenie vrchnostiam, aby oproti týmto pozdujúcim sa mníchom zakročili s celou prísnosťou zákona. Polícia práve tak zakročí i pri zatvorení tých 135 mníšskych škôl, ktoré boli otvorené po vynesení zákona o kongregáciach. Policajní kapitáni dostali rozkaz, aby vzdorujúci mníchov odstránili a budovy aby štátnymi pečatami zapečatili.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecenstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Le judaisme voila ennemi.

Židovstvo je náš nepriateľ.

Jediný pohľad na dnešnie dejiny europejské nás presvedčí, že boj proti katolicizmu súčasne vo všetkých zemách katolíckych vzplanul: všade vidíme, že pri jeho osnovaní i prevádzaní panuje jednaká, tá istá methoda i plán: vo Španielsku, v Belgicku, Francúzsku, Taliansku, Nemecku, v Rakúsko-Uhorsku. Všade jako na jeden povel jedných, týchtiež zbraní sa užíva, všade jednaké to isté prevádza sa hanobenie mravného života duchovenstva katolíckeho, ženú sa útokom na rehole, volá sa do zbrane, do boja proti Rímu a pozvedá sa satanský krik po udolaníu, po povaleníu, po zničení katolíckej cirkve, jakoby saismografy v jednej a tejže sekunde po Europe ho roznášali. Tento jednotný úkaz je dôkazom jedného vedenia a toto jednotné vedenia môže pochádzať, a môže ho prevádzať len taková orga-

nisácia, ktorá nezná národnosti iných, mimo svojej rassy, ktorá katolicizmus smrteľne nenávidí, nenávidí snáď väčšmi, nežli sám Satanáš, a ktorá má peniaze a tlač vo svojich službách. A taková organizácia je práve organizácia židovstva. Židovstvo to je, ktoré Pána a Boha nášho Ježiša Krista satanský nenávidelo dokúď bol živý a privedlo Ho na kríž, na ktorom v tých najhroznejších mukách svoj život dokončil, židovstvo to bolo, ktoré tyranský prenasledovalo jeho apoštolov, židovstvo to bolo, ktoré po celých 300 rokov podnecovalo krvavé prenasledovanie prvých kresťanov, a židovstvo to je, ktoré do dnes Pána a Spasiteľa nášho Ježiša Krista smrteľne nenávidí a zbesile prenasleduje, pretože sa Ho hrozne bojí. A má sa Ho čo báť, bo zásady viery Kristovej práve to sú, ktoré predovšetkým sa nesú k vykúpeniu ľudstva od talmudského judaizmu. A tohoto vykúpenia sa judaizmus hrozne ľaká, bojí, strachuje; ten judaizmus, ktorý pre opak pracuje, totižto ku zotročeniu národov pod hegemóniu židovskú. A preto judaizmus — židovstvo — pozvedá huronský škrek práve dnes, keď sa antisemitizmus šíri, a keď tento antisemitizmus je nie viac plemenný, nie viac náboženský, ale ekonomicko-politický snaží, usiluje sa striasť s národov jarmo židovské, ktoré židia už tak pekne na šiju im položili, v ktorom teraz zapriahnutí bolestne upejú, stenajú a hynú.

Židovský kaftan je v nebezpečnosti a preto hŕf na «kleriku» na reverendu! t. j. na cirkev Kristovú, cirkev to katolícku!

Toto je esenciálnou príčinou, toto je gruntom dnešného hnutia proti katolicizmu. Všetky gardy židovské: liberálni tatári, židozdedári, socialisti, komunisti, anarchisti, nihilisti a kto vie akí ešte nevereckí, neznabožskí i á, istí svolaní sú do boja proti katolicizmu pod práporom «murej nohy» v zápas, a válečným heslom tejto zlorečenej prekliatej, kliatbou Božou ztíženej gardy, armády židovskej, tejto sberby satanášovej je heslo židáka Gambety: «Le clericalisme voila ennemi» t. j. «klerikalizmus — katolicizmus — je náš nepriateľ!» A boj zúri plnou silou. Všetky orgány-noviny, knihy, spisy, všetky hrdlá, gágory tejto zlorečenej, prekliatej gardy, armády židovskej, tejto sberby satanášovej chŕlia pomlúvou, na cti utrhaním a lžou otrávené strely na nás verných vyznávačov Kristových, na nás katolíkov,

na naše katolícke inštitúcie, na naše katolícke kňazstvo a spolu huronský ozýva sa všade pekelným a cibulo-cesnakovým zápachom smrdiacich papúl tej sberby satanášovej, ozýva sa huronský, satanský rev: «Preč s klerikalizmom a s klerikálmi! Preč s katolicizmom!»

Ja však volám: «Le judaisme voila ennemi!» t. j. «Judaismus — židovstvo — je náš nepriateľ!» Preto preč s judaizmom! Preč so židovským kaftanizmom!

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Pre malo-čaušanskú obec, na stavenie kaplnky na podporu milodary nasledovní dobrodušní katolíci poslali:

Z Hodrušovej: Éva Bukovič 2 koruny, Riedl 1 kor., Herolt 10 hal., Čarada 10 hal., Graus 10 hal., Fiesko Walaška 20 hal., Komenda 20 Johanna Sztraka 20 hal., Gredl 20 hal., Jančo 20 hal., N. N. 50 hal., Böhm 1 kor., Najšmentner 1 kor., Bazó 1 kor., Červeňak 1 kor., Uram 20 hal.; z Lipt.-Hebb: Eliza Antalovsky 2 koruny, Ilona Korábek 50 hal., Jozefa Medvecký 1 kor., Maria Medvecký 1 kor., Maria Korábek 1 kor., Julia Krupa 1 kor., Maria Szuronček 1 kor., Anďalka Korábek 50 hal., Zuzanna Erhard 50 hal.; Spolok sv. Ruženca z B.-Štiavice 6 kor., Andrej Skaličan a jeho manželka z Lubotin 3 koruny; Mária Horný z Detreki Váralje na chlieb sv. Antona 1 kor., Alois Vrbický, Tövisfalu 1 kor., Štefan Hoczik z Nyiregyháza 1 korunu, Jakub Kertés Igló 1 korunu.

Milodary poslané z Natrona v Amerike od farníkov a susedných farností krajanov na chrám Pána Štiavnický.

Martin Harcinik 5 dollárov, Josef Madulik 3 doll., Vendelín Šytorka 2 doll. Martin Fajbik 2 doll., Josef Belko 4 doll. Julina Rehák 2 doll., Juro Mikolášik 1 doll., Josef Tupy 1 doll. Josef Mišutka 2 doll., Štefan Rakovan 1 d., Ján Varos a Martin Gollier 10 doll. 5 cent., Štefan Masiarik 2 d., Jakub Králik 2 d., Martin Jakubik 2 doll., Juro Jakubik 2 d., Josef Jančo-Rapšo 1 d., Štefan Jančo-Rapšo 1 d., Štefan Vároš 1 d., Vendelín Vároš 5 doll., Josef Knlek z Vršku 10 doll., z Hvornice: Josef Janošik 10 doll., Štefan Gabriška ml. 10 d., Štefan Lasček 5 d., Martin Kameniar 5 d., Josef Kolek Majba 5 d., Josef Tatalik 4 d., Štefan Kolek Majba 3 d., Josef Končo 2 d., Josef Lasček tatulec 2 d., Martin Hlusko 2 d., Ondrej Lasček starší 2 d., Josef Slobodník 2 d., Štefan Slobodník starší 2 d., Martin Cedzo Gyurac 2 d., Juro Cedzo 2 d., Josef Jašo 2 d., Štefan Muška 2 d., Ondr j Tatalik 1 d., Josef Kováč Edvard 1 d., Ondrej Lasček mladší 1 doll., Ján Vrabel 1 d., Štefan Primač 1 d., Matej Primač 1 d., Veronika Cedzo 1 dollár.

(Pokrač. nasl.)

Prosba k vlct. čitateľom «Krešťana».

Tolko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným krešťanom a čitateľom milého «Krešťana», že my, malo-čaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčerpaný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ujšlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše krešťanské, že vysluchnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispejete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My malo-čaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie, Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obeť ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je, uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše krešťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, tolko rázy podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnanja, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdobená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modliť sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmeme, akožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Božej. My ale z hlbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na vefactenú Redakciu «Krešťana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. 12-ho júla.

Ján Hanko, rychtár.

Michal Matjaško, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisazný.

Ohlas.

Poneváž od viacerých priateľov oslovenie som dostal, že prečo sa teraz v najprihodnejší čas ufahujem zo života činnosti, tedy vyzvaným sa cítim na verejnosť stúpim, ku ktorému rozhodnutiu mňa i to doviedlo, že čím ďalej pozorujem pomery naše, tým nachodím tieže smutnejšie. Citím, že dvanásta odbila už hodina, i preto umienil som si, že s času na čas — trebárs v duchu som vždy s tebou, milý Iudu, — návštevu urobím v skromných príbytkoch tvojich. Prv ale, nežli by som k tebe zavítal, nech mi je dovoleno mojich priateľov vyhľadať, aby takto potom i s týmito môhol dané slovo svoje zadržať.

Milí Bratia!

S vašim oslovením ste mňa doprosta vyzvali, aby som už raz tie, dosť od dávna premýšlané moje idey, myšlienky čím vo väčšom priestore rozširovať začal.

Ako vám je známo, tejto vašej žiadosti osobne zod-

povedať nemôžem, preto odkázaný som na «Kresťan»-a, ale i tak s akousi nevyslovnou obavou chystám sa tejto vašej požiadavke zadosť urobiť. Len to ma povzbudzuje, že vy, ktorí tiež tie isté city prejavujete v srdciach vašich naproti skoro celkom sozobráčenému ľudu slovenskému, ktoré i ja: nenecháte ma bez podpory.

K vám mám teda prvé slovo.

Veľmi krátko vám chcem predniesť, čo a ako robiť, aby tie moje snahy, za ktoré i vy tak horlíte, nezostali bez výsledku.

Som sa troška omeškal, ale nič preto, ešte do septembra môžeme dačo docieliť.

Kto sme my vlastne? Synovia ľudu slovenského; a tak ako takí, aby sme sa na synovstvo aj hodnými videli, to i svetu dokázali i nič inšie nám netreba, ako štvrtý príkaz Boží zachovať, t. j. bez ohľadu na verejnú mienku o jazyku našom ctíť otca svojho i matku svoju.

Preto, milí bratia, keď sa my zaujmeme za nás, od každého tak opovrhovaný ľud slovenský nepreviňujeme sa ešte proti vlastenectvu, ba vtedy len príkaz Boží zachováme, čo zazlievať ani nepriatelja nám nemôžu. A aby sme i zdanlivosti nevlastenectva vyhnúť mohli, neuzívajme ani to rozoznávanie «slovenský ľud» lež len jednoducho: ľud.

Z vás, milí bratia, jedna čiastka ste klerici, ktorí celý rok nevidia rodičov svojich, ste skorej spozorovať mohli to nápadne zúboženie tvár jejich, ktoré svedčia o tom, koľko — že sa musia natrápiť naši rodičia, aby len nám ľahší život zabezpečiť mohli . . . A potom my by sme im nemali byť vďačnými?

Nie, . . . preč s takýmito myšlienkami! Ja úfam, ja som presvedčený, že šlachetný a nábožný ľud hodných synov má, ktorí v čas potreby sa budú vedieť i vďačnými dokázať.

Potreba je už tu (veď tie zúbožené tváre to dokazujú), len pomoc, dôkaz to našej synovskej lásky ešte chýba, t. j. ani nechýba, len na javo výstť sa obáva. Lež preč s obavou; počas nebezpečenstva egoizmus jestvovať nesmie, keď sa o našich najpokrevnejších jedná.

Nech už bolo dosť zo žartu; bo keď už i z dobrého mnoho zaškodí, čo nemôže zaškodiť mnoho zo zlého?

Toto je môj najobširnejší program. V sebe obsahuje všetko, čo sa na blahobyť ľudu vzťahuje; len židov sa striasť, alebo aspoň jejich neobmedzenú moc poraziť, aby vedeli sa nás báť, a s ľuďom po ľudský zachádzať.

Smutná, lež skutočná vec je, že doteraz ešte i pred tým najmizernejším židáčkom, ktorého by i metlou za byť môhol, sme len gojmi, kresťanskými psy boli. A tomuto dôkazom nech je každé dievča, ktoré u žida slúžilo, alebo i teraz slúži.

Srdce sa mi rozžiali nad touto bezočivosťou židovskou, a jestliže sa mi rozžiali nad týmto, krvácať musí ono nad ohavnosťou, ktorú si tento vyvolený národ oproti naším duchovným pastierom sebe dovoľuje.

Nekreslím tento ohavný, zvláštne oproti Jezuitom

namerený úklad, aby som city ľudu nepobúril. My, čo denníky čítavame, ho i bez tak poznáme, ktorý sa nesmie bez pomsty nechať.

Preto ja, ako civil vyzývam vás, klerikov, aby ste sa do boja dali, bo «dnes mne, zajtra tebe»; i vás len ten istý osud očakáva, lebo židia nie dľa osôb, lež stavu napádajú verných služobníkov Kristových.

Ja, ako civil súcitim s vami, keď ste mi bratia v Kristu! Na vás spáchané krivdy i na mne za spáchané držím, ku ktorým sa pripojujú i na našom biednom ľudu spáchané nepravosti.

Ak stojí kde, že prenasledovaný s prenasledovaným drží, tak to isté pri nás má byť. Spojíť sa musíme s ľuďmi, aby sme takto posilnení na špatného nepriateľa s výhľadom na víťazstvo sa vrhnúť mohli.

Vy ale bratia, civili, odpusťte, že reverendám prednosť dávam. Robím to z úcti na proti budúcim sluhom božím.

Ctihodní bratia!

Jako ja, vojenský dobrovolník učiť sa musím vo zbrani železnej, tak i vy kňazskí nováčkovia musíte sa cvičiť vo zbrani duchovnej s tým rozdielom, že mne je dosť železná zbraň k odrážaniu nepriateľa, vám ale duchovná zbraň je málo. Potrebný vám je i príklad, príklad poníženosti, čo je tiež nie malá úloha.

Len takto budete sa vedieť srozumeť, len takto budete si vedieť vážnosť nadobudnúť, bo ľud nie dľa doktorátu, ku čomu sa nerozumie, lež dľa prívetivej mlavy vás bude honorovať.

Nehanbite sa predísť s pozdravením do reči sa pustíť kdekoľvek, či v dome či na poli s chudobným sedliakom, na ktorého táto prívetivosť dobre bude účinkovať.

Ináčej vaše srdce je ešte nie tak svetskou pýchou prepiate, ako bratov civilov, a preto radšej k týmto chcem obširnejšie prehovoriť, čo k povšimnutiu aj vám srdečne odporúčam. S Bohom, do videnia!

A. Podbjelský.

Ponížená prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, potažne už jestvujúcu požiadavkám zákonným zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

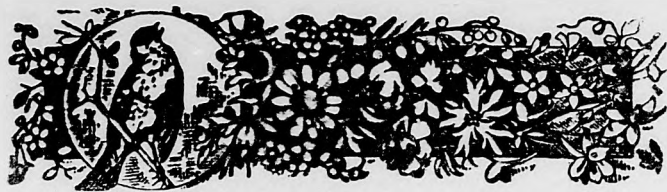
I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Kresťana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaošetrovaniu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispejú.

Ponechajúc zdlhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikutý k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitebnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou prijmeme a cestou novin kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Andrej Stariňec ml., kurátor. Ján Kurimszky, farár a predseda škol. stolice.



BESEDNICA.

Modlitba dieťaťa.

«Klakni dieťa, slož si rúčky
a modli sa pomalúčky,
vzývaj Boha, Anjelička,
privykaj len od malička!»

Tak si matka k dieťkam pravi :
«Sám Pánbožko ku vám vraví.»
— A dieťočky, tie malučky
Šepcú modlitby krátkučky.

Tak si matky dieťky evičia,
po kresťanský zbožne učia,
a tak dieťky privykajú,
od malučka poslúchajú.

Slúžia Bohu i rodičom
neprehrešia nikdy v ničom,
rodičov si ctia, milujú —
v nebi vence im hotujú.

Hotujú im tam Anjeli,
aj Matička, nebies Pani.
Ruku dieťkam tam podáva
ktoré sa k Nej rád modlieva. *J. Vdovka.*

Domový duchovný lekár o chorobe takzva- nej «Rachitis» lakomej duše.

Preskúmal a pomocou Röntgenových paprskov zfotografoval Zaosek.

Učení ľudia to už tak ďaleko dovedli s vedou, že pomocou elektriky takzvaných Röntgenových paprskov môžeme sa ľuďom nie len do zatvorenej železnej kassy Wertheimky dívať, ako sa im tam dukáti presušajú, obligácie, veksle od dobrej vôle vyvalujú; ale môžeme ľudu aj do brucha kukáť a obdivovať, ako im po črevách vetri sem a tam špacirujú, alebo sa naháňajú ako sa v ich žalúdku büfteký a pečienky pre toaletu pripravujú. Ba ešte aj do ich modzgov, ako v nejakej panoráme sa nakúkať môžeme, ako sa v nich múdrosť sprostostou vzájomne premieňajú a v ich sdreí ako sa rodia a liahnu podlé city a všeličo iného.

Práve sa tak môžeme aj do duše dívať a jej rany tiež zkúmať.

Aby si tomu ale ešte lepšie porozumel a do duše na zref mohol, musíš si vziať zväčšujúce sklo, ktoré tebe sv. Pavel Apoštol veľmi rád požičia s týmito slovami: «lakomstvo je koreň všetkého zlého». Tak ho on od-

poručal k Timotejovi (I. list 6. 10.) Lebo vieš, že diabol sa vie tak ukryť za bohatstvo, ako sa vie ukryť a utajiť had za plot alebo za trnový ker. Ak sa kto pachtive bližuje k bohatstvu, hneď ho pohryzie a otrávi pekelný had.

Snáď si už volakedy videl malé deti s veľkým nadutým bruškom, ako žaba, a pritom s tenkýma vyschnutými nožičkami ako pavúk? Teda so žabacím bruchom a s pavúkovými nohami! Tvárička takýchto detí je vychudlá a tak bledá ako so syrovátkovým octom zatrepaná pôstna polievka, alebo biela lacná káva, akú frajciemerky na rýnkoch predávajú zo sobraného, riedkeho, vodnatého mlieka, veľkú šálku za 3 krajciare.

Takéto deti s tým žabacím bruškom a pavúkovými nohami majú ustavičný pažravý hlad, nikdy sa nemôžu nasýtiť nikdy nemajú dosť. Pritom sa nemôžu ani pevne na nožičky postaviť, lebo ích ani tá chrbtová kosť nevládze udržať pre veľkú ako hrotok hlavičku: a to preto, lebo tie látky, z ktorých sa kosti stávajú, sa u nich len na huspeninu, na mäkké chrustadlo obracajú a túto nemoc menujú lekári «rachitis».

Polutovania hodné je také «rachitisové» dieťa a jeho rodičia ešte viac, lebo koľkorázy pozrú na také svoje chůda, vždy im ľútosť hlboko vrazí nôž bolesti do srdca.

Lakomého človeka duša práve takto vyzerá! Ích duša má nemoc «rachitis»: má veľké žabacie brucho a tenké vyschlé ako pavúk nohy. Lakomá duša nikdy sa nemôže nasýtiť, nikdy nemá dosť peňazí, bohatstva, majetku, vždy má pažravý hlad po nich, bárs koľko by nashrabovala pokladov a peňazí, to jej všetko zostane trčať nestrávené v jej celkom žabacom bruchu. Ona sa nemôže na vyschlé, vychudlé nohy svoje postaviť; myšlienky jej veľkej hlavy a jej chudé ruky nevládu sa zdvihnúť ku čineniu dobrých skutkov milosrdenstva. Celá duša je len samé chrustadlo a huspenina daromná modlo-služebníctva lakomstva. Čokoľvek lakomá duša myslí, celá krv jej sa slieva do žabacieho veľkého brucha lakomstva, tak, že tie šlachetnejšie čiastky jej ako: viera, náboženstvo, svedomie, priateľstvo, ľudskosť, milosrdenstvo, statočnosť, dobré meno jej vychudnú, zoschnú, tak, že mŕtve zostanú ako pavúkova noha.

Lakomec, jestli jeho susedia majú role, lúky, záhrady podľa jeho roli, obyčajne máva s takými susedmi škriepky, zvydy, mrzutosti, žaloby, procese, súdy, trpké nepriateľstvo a pekelné nepokoje; čo potom ku vykrmejším hriechom vedie: ku klamstvu, ku ľúhaniu pred súdom, ku sväto-krádežným krivoprisahaniam atd.

Svätý Bazil bol vysoko učený otec cirkevný, on toto povedal o lakomstve: «Lakomstvo naplňuje lesy a hory s lúpežníkmi, jarmoky s klamstvom súdy s krivoprisahaniami, oči chudobných so slzami, žaláre so zločincami, peklo so zatracenými». On sa tiež čez to zväčšujúce sklo sv. Pavla kukol do lakomej duše a tam to zbadal, že veru lakomstvo je koreň všetkého zlého. Lakomý človek sfa Judáš, predá za groš Boha, vieru, svedomie, statočnosť bližneho aj seba samého so svojim menom. Nikdy

mu neprijde na myseľ večnosť; jeho hlava a srdce je naplnené s hliným blatom mamony. Srdce jeho je ako kovárska nákova, na ktorú bárs koľko bije kladivo, ona predsa tvrdá zostane. Lakomec je podobný ošipnému, ktoré len po smrti býva užitočné. Tak aj on; až keď ho smrť zakole, až vtedy jeho peniaze prídu do obchodu. On je tyranom sám sebe, všetko potrebné a užitočné sebe odopre. Je ako vól, ktorý vláči do stodôl obilie a zrno do mlyna pre iných, sám ale žerie slamu a pľedy.

Istému nezdravému lakomcovi zvestoval lekár približujúcu sa smrť. Tento lakomec, aby po jeho smrti žiaden nič nedostal, zpálil všetky banknóty. On ale vyzdravel — a tak potom bol prinútený zobrať. Druhý lakomec sa zase obesil preto, lebo sa veľmi sužoval, že musí platiť nádeníkov do práce, keď mu žena zomrela a v prácach sa ako kôň starý zodrala.

Kalífus kráľ babilonský všetky zlaté poklady a drahocenné kamene posnášal do jednej veže a zatvoril ju. Vojaci jeho ale — keď im platiť nechcel — zaprelí jeho do tej veže ku jeho pokladom, aby sa vraj najedol. Kalífus ale pri nich od hladu potom zomrel.

Ja bych teda mohol ešte mnoho vyprávať o lakomcovi a jeho figloch, fortieľoch, podvodoch, zádrapkách a podlosti, s ktorými on chudobných ľudí cicia a fch mozole vyhrzuje, ale toho je toľko a tak hnusného, že sa mi to ani nechce povedať. Maj dosť na tom, že ho svätí otcovia besným psom nazývajú, ktorý všetkých ľudí hryzie.

Lakomca vidieť je toľko, ako pred sebou jedného už do pekla odsúdeného a zatraceného. Dvaja sa tešia na smrť lakomca: diabol a smejúci sa po jeho smrti dedičia, ktorí budú vedieť nahrabané peniaze jeho zúžitkovať.



CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačennú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Pohrab kardinála Miescislava Ledochovského.

Ako z Rímu oznamujú, méťvolu kardinála grófa Ledochovského priviezli z paloty kongregácie propaganda fidei do chrámu St. Levetie v Laciny. V sprievode pohrabu šli úradníci propagandy a chovanci kollegiuma, zatým pokrevní a priatelia zosnulého arcipastiera. Pri obradoch

pohrabu shromaždil sa veľký zástup obecnstva so všetkými v Ríme bývajúcimi kardinálmi a mnohými biskupami i diplomatickými hodnotármi pápežského dvoru od Vatikána; ďalej členovia poľskej a nemeckej kolonie atď. Obrady pohrabu i smútočnú sv. Omšu slúžil arcibiskup Sammucettia a kardinál Rampolla, ktorí udelil v mene pápeža i apoštolské požehnanie. Zatým rakev vyniesli na hrobitov a uložili do hrobky práfektov propagandy.

Orleanská kňažna v Alcsuthe. Manželka prätendenta francúzskeho trónu orleanského kniežata Filipa, kňažna Maria Dorota, dcéra arcikniežata Jozefa, z Paríža, kde jej pobyt taký veľký ruch zapríčinil v politických kruhoch, odcestovala do Viedne, odkiaľ príde na návštevu svojich rodičov do Alcsutha (belehradská stolica).

Millionová základina. John M. Burke v New-Yorku z príležitosti svojich 90. narodenín venoval 20 millionov korún na útulne pre zotavujúcich sa ľudí. Základina bude sa menovať dľa mena zakladateľa a bude slúžiť na zotavovanie sa inteligentných mužov a žien, ktorí následkom choroby utratili potrebnú silu k udržovaniu sa, alebo ktorí následkom iných príčin odkázaní sú na dočasnú podporu. Okrem toho základina má slúžiť aj na to, aby bezmajetní chorí dostali opatrovnice za darmo. Burke je starý mládenec a pre svoj utiahnutý život neznámy v kruhoch new-yorskej spoločnosti. Základina teda vzbudila tam veľkú sensáciu.

Zamrznuť v «kanikuli». Bota Simjan, pastier v Barcanfalve (Marmaroška), vyhnal stádo na hofu Venderer. S ním vybral sa aj chlapec notára. Na holi prekvapila ich strašná metelica. Ráno našli pastiera zamrznutého, chlapec zachránil sa tak, že si ľahnul k volovi a zaspal pri ňom.

Zo strachu pred operáciou. Štefan Bruder, statkár zo Szölősa, fažko nemocný ležal na ranhojičskom oddelení kraj. nemocnice v Prešporoku. V sobotu mali na ňom lekári previesť fažšiu operáciu, ktorej sa Bruder tak bál, že použijúc jeden nepozorovaný okamih, zo strachu pred operáciou vyšiel z postele a skočil s druhého poschodia na dvor, kde sa zabil.

Pozor na deti. Z Terehovej nám píšu, že tam vybralo sa viac chlapcov ryby chytať ku jednej hafi; medzi tým istého Michala Fondrk žročný chlapec ako stal nad brehom vody, zošmikla sa mu noha, a ubohý chlapec tak nešťaslive padol do vody, že viac ani nevyšiel.

Z Myjavy nám píšu: Dňa 21-ho júla zastihla nás tak veľká pohroma, aká nedávno Sobotište hrozný lejak, tak že rozvodnené potoky zalialy celé okolie Myjavy a Brezovej. V Brezovej povodeň sobrala ináč silný most a porúchala i železničnú trať a to bolo i príčinou, že sme nedostali peštiansku poštu a s ňou ani nášho «Krešťana». Medzi Jablonicou a Brezovou premávku museli zastaviť a ešte za niekoľko dní potrvá, kým dráhu a cesty opraví. Nielen železničná stanica je pod vodou, ale aj pozdĺž doliny ležiace domy, kde sa skoro celý drobný hyd gazdom utopil, ba pobralo aj dobytok. V Brezovej aspoň vylovili z vody jednu kravu ešte živú. Medzi inšim v hostinci

Štefana Závodného na Brezovej voda siahala až po okná a v jeho susedstve viac domov sa srútilo. Za Brezovou jako pustošila povodeň, o tom zpravu nemáme. Tolko je isté, že tak na našom celom okolí, podobne i v Krajnom gazdovia budú mať veľmi smutnú žatvu, lebo povodeň a hrozný lejak veľmi poškodily celej úrode.

Biela pani v uhelných baniach. Z Londýna oznamujú, že v jednej bani pri Walesi muselo byť vykopávanie uhlia zastavené a to z dôvodu dosť zvláštneho. Baníci pribehli v noci z bane a zvestovali, že sa im dolu ukázala «biela pani» s lampou v ruke, ktorá nariekajúc a pláčúce prechádzala sa podzemnými chodbami. Potom sa náhle ztratila. Všetci baníci hneď odložili svoje nástroje a vyhlásili, že do šachty nepôjdu. «Biela pani nás varuje.» V bani sa už niekoľko ráz zjavily výbušné plyny a preto sa dá vysvetliť strach baníkov. Šachtu na istý čas zavreli.

Cholera nostras.

Z Viedne oznamujú, že tam dňa 22. tohoto mesiaca umrel v nemocnici «Milosrdných» delník Anton Knauer na cholera nostras.

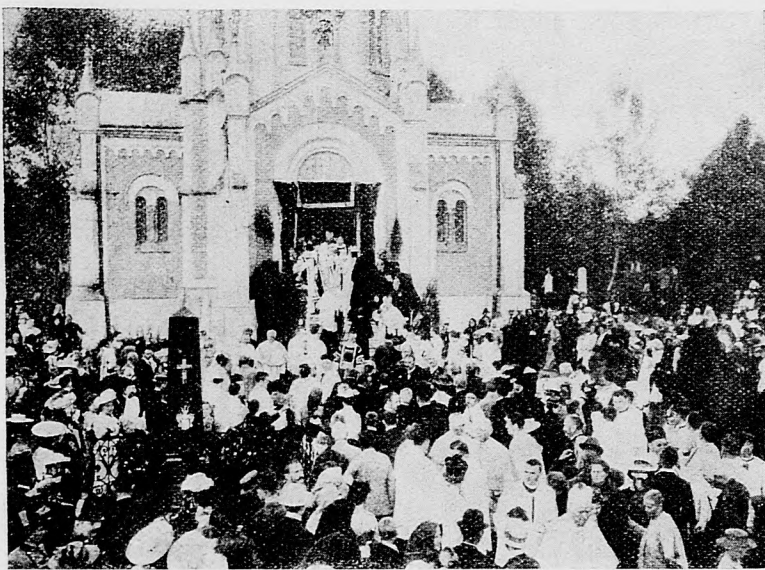
Hrniec falošných peňazí. Tajní policajti už od dávna spravovali s pozornosťou 40-ročného kupca s drevom a kamenným uhlím Jozefa Tótha ktorý má sklep v Drégely-ulici č. 6. a v Gát-ulici č. 19. Bol v podozrení, že padelá päťkorunníky. Tieto dni prekutali mu byt a našli viac gypsových foriem a nádob na topenie olova, na základe čoho Tótha zatkli. Teraz dostala do rúk polícia aj jeho súvinníka 20-ročného obuvníckeho tovaryša Jozefa Dékácsa, rodom z Kecskemétu, ktorého práve vtedy zatkli, keď s jedným svojim súdruhom niesol do Tóthovho sklepu v Gát-ulici hrniec padelaných peňazí. Ten druhý súvinník zutekal.

Smrtonosný skok V nedeľu večer tojest 27-ho júla o 11. hodine na Karolovej okružnej ceste jeden asi 50-ročný pán soskočil z jachajúceho elektrického vozňa a to tak nešťastne, že dostal sa pod kolesá vozňa, ktoré mu odtrhly jednu nohu. Ťažkoraneného odviezli do Rochusovej nemocnice, kde o hodinu zomrel. Našli uňho zlaté hodinky so zlatou retiazkou, päťdesiat korún v hotovosti a viac iných cenných vecí, ale nič takého, z čoho by boli mohli ustáliť, jako sa volá. Mrtvolu neznámeho človeka odviezli do morgue.

Cholera sa šíri v Mandžurii. Mukden je vyhlásené za mesto cholerau nekazené. V Chabrine od 3. do 14. júla ochorelo 234 Rusov a 523 Číňanov na cholera a

a umrelo 81 Rusov a 363 Číňanov. — V Carihrade utíchla cholera, ale zjavila sa v Egypte. V Muše ochorelo 214 ľudí a umrelo 147. Aj v Kaire umrela už jedna žena na cholera.

Na káre z Holiča do Budapešti. Dňa 26-ho júla práve na poludnie po telefone uvedomili budapeštianskych dobrovoľných ochrancov, že pri kerepešskom mýte jedna ženská leží bez seba. Na jednom ratovnom voze hneď vyšli dvaja ochrancí a našli jednu zamdletú ženskú ležať na jednej dolámanej káre. Nad ženskou nariekal jeden nádenník, ktorý ochrancom rozpovedal, že sa volá Anton Čaran a že prišiel — z Holiča (nitr. st.). Jeho manželka totiž ochorela a tamojší lekár povedal, aby zaviezol svoju ženu do Budapešti, ak chce, aby mu na žive ostala. Čo mal urobiť úbohý človek, vyložil svoju chorú ženu na jednu káru a ponevác ani na voz ani na železnicu peňazí nemal, vydal sa pešo z Holiča do Budapešti ťahajúc za sebou káru! Osem dní putoval takto úbohý človek s svojou ženou až došli ku kerepešskému mýtu a tu takrečeno u cieľa svojej ťažkej cesty stihla ich nehoda. Stará kára sa rozsypala, chorá žena jeho vypadla a zamdlela. Ochrancí chorú ženskú zaviezli do Rochusovej nemocnice, sebaobetivého, statočného muža ale obdarili desiatimi korunami



Pohrab dra Lavrenta Schlaucha.

a postarali sa aj o jeho byt a zaopatrenie, kým sa jeho žena v nemocnici nezotaví.

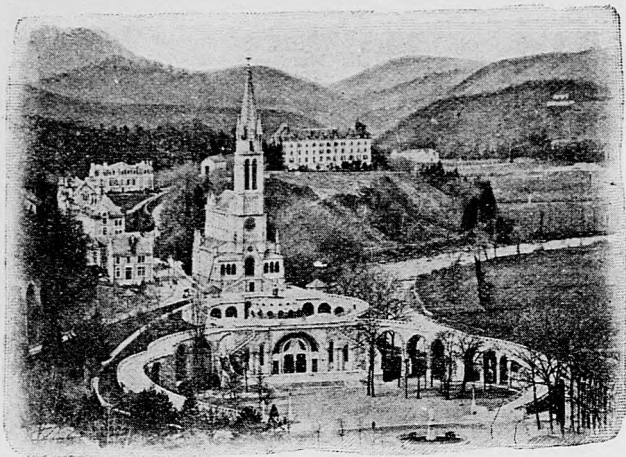
Put'. Dňa 14-ho júla pôjdu slovenski katolíci Jozefovskej farnosti na «Mária Besnyu». Púť pohne sa o 6 hod. ráno. Na milostnom mieste 15-ho t. j. na druhý deň bude sv. omša i kázeň. Prosíme naše katolícke obecnstvo, by nesťažovalo si pripojiť sa k našej púti čo v najväčšom počte.

V. J., spevár.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolíka jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nižudanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1902. 23-ho júla. V mene cirkevníkov

Pavel Pavlovský, učiteľ



Jubilárna púť do Lourdu.

Na sviatok svätého Ruženca pod duchovným vedením dôstojných pánov Jozefa *Kompánek*, dekana-farára a Michala *Kada*, farára pohne sa z Budapešte dňa **28-ho septembra** roku 1902. Návrat dňa **15-ho októbra**.

Smer cesty:

Budapešť—Záhreb—Fiume—Sv. Peter—Cormons—Mestre—Majland, (pobyt) Genua—Nizza, (pobyt) v Lourde (4 dni pobyt), Toulouse—Marseille (pobyt), Genua (pobyt), Majland—Mestre—Cormons—Sv. Peter—Fiume—Budapešť.

Prihlásiť sa možno u duchovných vodcov. U týchže je k dostániu i čiastočný program.

Jozef Kompánek,

dekan-farár, majiteľ záslužného pápežského križa «Pro Ecclesia et Pontifice» v Nagy-Sztricze (Trenčianska stolica.)

Michal Kada,

farár, majiteľ pápežského záslužného križa «Benemerenti» Szent-Endre (Peštianska stolica.)

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo možno všestranné a mohútne bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítal vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý pozná a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.



DOPISY.

Zpred Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Ráďte, prosím, aj od nás dačo uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

V spišskom-Toporcu so dňa 13-ho júla utvoril sa «Potravný Spolok». Počet údov je do teraz asi 100 značené akcie a 2500 korún obnášajú. Úfa sa, že ešte mnohí sa pripoja ku spolku. Do správy spolku sú vyvolení: Teodor Lipták, farár evanjelický, Štefan Jankovič, úradník a Ján Zimmermann, gazda; údovia dozorného výboru sú: Ján Görgey, Ján Gaborčík, Ondrej Kobialko, Ján Róth, Michal Soltész, Ondrej Bzulák a Ondrej Kobialko ml.

Predsedom je: Teodor Lipták, farár evanjelický, Ondrej Kobialko ml., pokladník, Ján Schneider, účtovník, Ján Görgey, preds. doz. výb.

Nový «Potravný Spolok» sa ku strednému peštobudínskému spolku «Hangya» nazývanému pripojí. Spolkový sklep sa zaiste v septembri otvorí. Spolok len údom svojim predáva. Chvalitebné je, že sa v tej spoločnej záležitosti všetko kresťania katolíci a evanjelíci Nemci a Slováci tak pekne spojili.

Ten nový «Potravný Spolok» je novým znakom, že to heslo: **«svoj k svojmu a kresťania kupujte len od kresťanov»** vždy viac a viac nasledovníkov.

Spišiaci len pokračujte ďalej v tej blahonosnej práci!
Priateľ kresť. spolkov.

Osusko.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Za preukázanie dobroprajného podniku chcem v mene viacerich našich veriacich vysloviť povďačnosť nášmu pp. veľkomožnému Jozefovi *Malatinský* z Osudskej farnosti.

Tento náš otec duchovný čo opát a kanoník nitrianskeho chrámu nás veľmi prekvapil. Ponevác už od dávnejšieho času ako potrebovali sme školu a tabernáculum si dať obnoviť, nemohli sme k tomu dôstihu a pomoc najst takú, ktorá by nám bola poskytla duševnú i hmotnú podporu. Teraz ale prevzal tú dost veľkú prácu na seba veľkomožný pán opát, ktorý dal nám zhotoviť tabernáculum za 40 korún a za postavenie nového oltára 800 korún. Súhrnom spolu: 1200 korún, ktorý obnos ráčil zaokrúť tento náš dobrodušný duchovný otec a pastier svojich oviec. Zároveň toho vyslovujem v mene všetkých nás z Osuskova farníkov vrelú vďaku s tou odovzdanou

dôverou, že prosím budeme všetci Boha, by láskavý Otec nebeský poskytnúť tomuto nášmu dobrému pastierovi a dobrodincovi oviec svojich časnú i večnú odplatu. Ostatných bratov a sestry prosím, by spomneli sme si v modlitbách našich za jeho ešte dlhý a šťastlivý vek, aby takto stal sa nám nekonečne pamätným. F.

Utekáč (Gemerská st.)

Pochválen P. Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovným naším riadkom v našom obľúbenom «Krešťane» miestočka dopriať.

Od prvého čísla «Krešťana» čítam, ale ešte som sa nedočítal o našej sklenársko-robotníckej triede nič. Dakto by myslel, že je nám tak veľmi dobre, že o našich pomeroch nedáme do verejnosti nič. A v tom by sa mýlil. Viete prečo? Preto: Lebo my sklenársko-robotníci sme zanechani sami na seba. O nás nik neobzre, ani ľud, ani štát. Jedno je to príčina, že nemáme hlasovacieho práva. A druhé, že sme nie školy učení! A to druhé je to najhoršie. Lebo nevieme naše krivdy pred verejnosť udať. A ešte horsšie je, že nevieme sami seba brániť proti násilnenstvu.

Že sme obťaženi ťažkou 15hodinovou prácou či príde vo dne alebo v noci.

No a ešte terajšie školy štátne; v tých sa ani toľko detí nenaučia, ako v tých starých školách, lebo sme všetci horno-uhorskí sklenárski-robotníci Slováci. Keď aj ide do tých škôl dieťa naše za čas, tak sa veru nič nenaučí, lebo ho učia rečou nezrozumiteľnou. Veľa chodíť nemôže, lebo musí ísť do dieľni robiť, lebo ho ten rodič nevládze vychovať. A potom vyrastú z nich ľudia, ako by mali matku nemú, ktorá nevie rozprávať! Tak sú aj tí školáci nemí. Není sú učení, není sú vzdelaní. A s takými ľuďmi sa dá zachádzať ako so zhnitou hruškou! 15 hodín robiť, či to príde vo dne, alebo v noci, to je všetko jedno; a od malička sa trápiť v tej dieľni (huti) je smutný a ťažký život. Môžem povedať: áreštant, zlodej, mordár, lúpežník má ľahší život ako jeden sklenársko-robotník. Ten si musí ozaj svoj chlieb v poľu tvári vyhladávať.

Lebo ako teraz v letnej dobe je k nevydržaniu od horúčosti, prichodí skapať človeku v tom vršate. A keby sa mal aspoň s čím posilniť; ale je nie zkaďe, lebo nedochádza z toho malého výrobku. Väčšia čiastka na dlžobu žijú.

My sme tak, jak jeden stroj; tak musíme ustavične robiť a mozolovať. A keď sa ten robotník zostarí, že už nevládze robiť, tak môže ísť po dobrých ľuďoch, ak len nemá v dieľni deti, ktoré by ho podporovaly. To mu je penzia, to má za jeho vernú spravodlivú prácu, čo robí od malička ako hovädo. To mi just tak príde, ako jeden «citron», ktorý je zo všetkej stavu vyfahaný, vytiskaný, a potom je vyhodený na smetisko. To by nám bolo treba, aby nám na starosť štát dáku penziu odhlasoval, že keď sa za mladý tak vyrobí až do starosti, aby mal potom dáku podporu.

A ešte nadovšetko by nám boly treba spolky. Ale

spolky kresťansko-katolíckej robotníckej, ako už teraz sa začína zakladať v Pešti.

Už musím prestať písať, aby som nebol Slávnej Redakcii na obtaz.

Na tento čas je už dost. Budem čakať či sa z druhých sklenárskych-robotníkov ohlási dakto, lebo Bohužiaľ, máme sa čo ponosovať najviac, ale keď nemáme hlasovacie právo, nemá sa kto nás zaujať.

Ak mi slávna Redakcia dovolí, budem aj naďalej dopisovať. S hlbokou úctou *Sklenársky robotník*

Štefanova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

S dôverou prosím slávnu Redakciu nášeho «Krešťana», by ráčila týchto pár riadkov uverejniť.

Nemohúc sa udržať, abych v záležitosti vysťahovaleckých kongresov zase niečo nepoznamenal, chcem vyjadriť potreby, ktoré by tieto shromaždenia vyžadovaly. Či snáď tí páni môžu rozhodovať nad biedou chudobného ľudu? Či poznajú jeho biedy, keď oni pri mastných hrncoch sedia? Ach veru nie. Ale musia požiadať niekoľko biedu trpiacich, tí zaiste budú lepšie vedieť povedať, prečo ten ľud úhrnom valí sa do Ameriky. Nie som žiaden filozof, ktorý toto píšem, som len jednoduchý roľník; ale to poviem, že keď bych bol na tento kongres zavolaný, zaiste lepšie bych vedel o vysťahovateľstve príčiny povedať, jako hoc ktorý liberálny na kongrese delegát.

Poznamenáť nútno, že niektorí naši páni delia sa od chudoby takzvanou intelligenciou. Do takejto prvej intelligencií patria učíteli, revírnicki a notári. Títo poslední pozostávajú z pokazených žiakov, ale podarilo sa im niekoľko gymnázií, buď realky skončiť, a tak dostali sa k niektorému úradu, postúpili na notára a veľú tvoria intelligenciu; a sedliaka, tiež aj robotníka, jako nejakú podloš od seba odmrštujú. A tak aj väčší páni s tým robotníkom robia. Jedine len duchovná intelligencia zaujíma sa o tento ľud, považujú ho za sebe rovného.

Není teda čudno, že tento ľud sa aj naďalej preč hrnie. Treba porovnať platy robotníkov a pánov. Robotník má ročite najviac 300 korún a úradník 4000. Pravda veru, že tu spomínaný plat nerovné čísla značí. Teda jeden je život, len-že jeden prázdny, a druhý jako bečka napraný.

Poznám mnohých, že sa pri majetku pána svého práce neschopnými stali, dokaličili, veľú sú odkázaní na milosrdenstvo, dobrých ľudí, kdežto si v potu tvári u svého pána aj nejakú bárs nie veľkú penziu zaslúžili. Na toto sú naši páni hluchí a potom držia kongrese. Ale načo? Daromné sú vaše kongrese, ale radšej povedzte pánom ministrom to, čo povedal Štefan Rakovský na sneme, že či sa nehanbia celkom mladí ľudia pánski tak veľiké peniaze brať.

V Amerike ctený je každý cudzinec zároveň domorodcovi tak, že po uplnutom čase stane sa aj voličom; u nás naopak aj toto je v rukách prestupujúcich zákon dobrovolcov.

Znám aj od nás bydliačov v Amerike, ktorí cez jeden rok jeden a jeden do 800 korún domov poslali; nech to tu robotník preukáže. Aj toto má svoje príčiny, n. pr. na uprázdnenú stanicu štátneho úradníka hlási sa poviem 10 členov; tuto neni otázky, že ktorý bude lacnejší. Ináč to ale vyzerá s robotníkom: utláčajú ho, a ešte niet na tom dosť, utrhnu mu aj zaslúženú mzdu! Aby ste teda páni kongresisti vedeli, tu som vám podal príčiny. Keď nepopravia kapitalisti chudobe platy, nebude dlho, že naša zem opustená zostane, pracovné sily poutekajú. Ale nič zato, však recepcia židov veľa pritiahne nových vlastencov, ktorí zotrúce znaky umučeného, postavia zlaté telence, vyhlásia zaujatie vlasti.

Rumunská vláda neprekáza židom obrábania pôdy, ale vytvára úžeru; a toto sa tým pánom nelúbi, utekajú k nám. Jak by aj nie, však tu majú svoju *mamenku*, *vládu to liberálnu*. Každé dieťa v prípade nehody prituluje sa ku matke svojej, aj židia utekajú k istej matke, ktorá ich objíma, a to je vláda Uhorska!

Rajael Tekula.

O sviňských nemocách.

V.

Najobyčajnejšie nemoce sviň.

O všetkých nemocách nemôžem písať. Lebo som všetky nezkúsil. Píšem vám len o takých, ktoré sú i vám známe. Sú to zapáleniny: ako črev, pľúc, modzgov; ďalej ruža i červienkou zvaná, ubľák (Anthrax) podobajúci sa ruži, hniloba škutiny atď.

Zapálenia čriev stáva sa následkom prechladnutia a javí sa veľkou laxírkou hnačkou často s krvou. Nachladí sa buď na paši, buď i v chlieve, počas zimy keď na holom: leží. Liečiť nasledovne Musia sa podávať sfahujúce látky, ako čierna káva, odvar z dubovej kôry, žalud, abo odvar z trniek, z trnového koreňa, z vrby, slovom taniňové látky. Pripomenúť musím i koliku, zapečenie. U sviň je to zriedka; stáva sa, keď dostáva hojnosť zrnitej potravy, ovsenej múky, fažko ztraviteľnú potravu a keď sa nevypúšťa pobehaf si. Znaky: svíja sa, preberá nohami, hádže sa, stená, trhá sebou, skrčené je, uši a rypák má studený. Liek: kuštiček kuchynského mydla ako lieskovec a to dať rozvariť v mlieku sladkom a dať vypiť. To pomôže. Podobne pri menšej miere spomáha i glauberová soľ a ricinový olej.

Zapálenie žalúdka dostane prasa, keď mu príliš teplú, skoro horúcu potravu dáme, abo ak v zrádle sú jedovaté látky na pr. plisť (grünspan) z nevyčínovaných nádob. Keď gazdinka panvu

umyje, na ktorej sa utvorila zelená krusta, a to vleje do pomyj, nuž ľahko si s týmto jedom zapáli žalúdok sviňa. Znaky sú: šklbanie, trhanie tlamy, slinenie silné, svini tečú z pysku sliny, šliam; je nepokojná, stenave krofká, vracá, ryje. Liečenie vyžaduje teplý zdravý chliev. Svine popodáva sa chladného sladkého mlieka, abo kyšky, potravaľahko stravitelná a tekutá. Aby sme tomu vyhli, dávajme sviňam obyčajne len letné zrádlo,



Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Ján Vdovka. Písali ste nám, že odchádzate kamsi, ale neudali ste miesto vášho nového srdžovania sa. Cecheli sme Vám písať dačo o Vašich veršoch. V tomto čísle uverejnili sme najpodarenejšiu báseň Vašu. Veršujete ľahko, no poznať, že Vám schádza predsa ešte na schopnosti tej, ktorú len školami, čítaním mnohých básnikov si získaf možno. Besednicu o tých sklároch použijeme akiste do kalendára.

A. Podbjelský Pán Boh všetko pomôže. Pokračovanie ohlasu nezodpovedalo celkom tomu, čo by človek bol očakával. Rady sú to dobré, no predsa také, ktoré sú ľudovým horlivcom známe. Lež mali ste povzbudzovať súdruhov svojich ešte aj k tomu, aby pilno učili sa spisovníctvu slovenskému, ale len v slohu ľudovom. «Kresťan» mal by byť strediskom pre vás, a redakcia naša vďačne by vám dávala dobromyseľné úpravy vo vašom sebavzdelávaní v písbe slovenskej.

Vp. A. Rojko. Ako sme slúbili, písali sme Vám. Poslanú prácu použijeme, ale za pamflet by ona nebola súca; je k tomu malá a neuvádza tolko a také dôkazy, ktoré by sa mohly považovať za senzáciu. Ďakujeme za blahosklonnosť.

Ctiteľ Zaoskov. Čudujte sa: Zaosek náš, ten milý, vybral sa na staré kolená svoje tiež do tej Ameriky a to aj s Dlhomírom. Totižto Americkí rodáci požiadali ich, aby aj oni mohli byť účastnými podarených prác týchto spisovateľov. Nuž odcestovaly teda za more — práce jejich. Ufáme sa, že preto aj «Kresťan» bude dostávať od nich aj ďalšie príspevky.

Yankee Zaosek. Tešíme sa Vaším úspechom. Len to nás trochu mrzí, že Amerika bude Vám vďačiť sa aj so slušným honorárom, kdežto «Kresťan» rozdáva len jeden honorár: Pán Boh zaplat! Z nových prác mali sme vlastne uverejniť obrázok o dedinskej škole. To ešte urobíme. Keby tú drobničku chcel potom dakto preložiť do maďarčiny, bolo by to nám len na slávu. Aj «Horenos» je znamenité.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostal u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor., 100 výt. 350 hal.

Dieŕna Sväto-Antonských kosí pána Jozefa Sohr oznamuje, že neni dlho čo príde čas na objednávanie kosí, a preto aj tak zariadil svoju fabriku, aby každé dôjdené objednávky byly hneď v ten deň odoslané aj tým objednavateľom, ktorí sú v inostranných čiastkach krajiny, že by kosy žiadané v roľníctve mohly mať už medzi 3—4 dňami.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu:* **Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.**

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Sborník musealnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok I. Turčianský Sv.-Martin 1902.

Casopis musealnej slovenskej spoločnosti Redi-

guje A. Sokolík, tajomník. Ročník V. Číslo 3. Turčianský Sv.-Martin 1902. — O «Musealnej Slovenskej Spoločnosti» nám treba vedieť, že je to spoločnosť vedecká, kde sa všetky starožitnosti a pamättnosti slovenské zachovávajú. Členom tejto spoločnosti stane sa ten, kto ročíte 4 koruny platíť sa zaviazne.

Sláva božskému srdcu. Katolícka modlitebná knižka pre ctiteľov najsv. srdca Ježišovho. Sostavil Andrej Kubina kňaz z druž. Ježišovho. Vydal Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 1 kor. 20 hal.; viaz. výt. v plátne 1 kor. 80 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 40 hal., a v chagr. so zlatorezom a spinokov 2 kor. 80 hal.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spinokov 3 kor. 20 halierov.

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslika v Skalici. Cena 3 kor.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky dve.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na tolko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8·90—9·50 kor., peštianska 8·85 9·35 kor., z Báčky 8·85 kor., banátská 8·75—9·20.

Jačmeň: na krm 6·15—6·15 korún, do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·40	15·10	14·80	14·70	14·00	13·60
		6	7	7½	8	
		13·20	12·60	11·—	6·—	

Otruby. po 50 kil.: drobné 4·60 korún, hrubé 4·70 korún.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnava 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. **Hrach:** 09·00—11·20, lúpaný 20·——. **Šušovica** horšia 08·—, lepšia 15·00—16·—. **Mak:** 26·50—28·50, všetko po 50 klgr.

Semená: Červená ďatelina nová —. Lučerna 43·—38·—, všetko 50 klgr.

Dávam do predajú mlyn na dva kamene Zložený. Ku mlynu patria dve izby, maštal, drevárem, ovocná záhrada a jedna veľká lúka; mlyn stojí blízko dediny dobre zachovalý.

Kto by sa o túto kupu zaujal, nech sa obráti na nižšie udaného, ktorí podá bližšie správy písobne alebo ústne.

Anton Palkovič, mlynár.
Tót-Gurab, op. Bazin (presporšská stol.)

Prijmem

do svojej stolárskej dielne dvoch 14—15-ročných chlapcov

za učnov.

Bližšie správy podá nižšie udaný.

Jozef Antal,

stolársky majster

v Piešťanoch (Pöstyén) nitrian. stol.

Dávam do predaju dva domy,

jeden novovystavený pod škriblov a druhý pod šindolom na jednom mieste. Pri dome je pekná záhrada vo veľk. 800 □ siah. Cena 3800 zl. 6400 korún.

Kto by sa o ten kup zaujal, nech sa obráti na nižšie udaného, ktorí podá bližšie zprávy.

Vincent Kalab

v Piešťanoch (Pöstyén, nitran. stol.)

Sväto-Štefanská ul. č. 16.

Do svojho obchodu s miešaným tovarom prijmem hneď učna (učenca) asi 13—14-ročného, ktorý zná aj maďarskú jak možno i nemeckú reč s dobrého domu

Karol Merešš, kupec

v Námestove (Oravská stolica)

Pod'akujúci pripis na jednej dopisnici (notárom ubodnoverený).

Ctený Pane! Moje ošipané nežraly a boly veľmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík svinského krmného prášku; a je to na povď i nestačím svoje ošipané doť krmiť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sv. úškeho krmného práchu.

S úctou

Josef Englisch, želenzničiar, Belisce, Slavonia.

Pritomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halterovou markou opatrenou dopisnicou písanom.

Laibach, -ho (treťieho) októbra 1901 (jedentisidevät' stojeden.)

(Notárska pečat')

Ivan Plantan, c. k. notár.



Každý majiteľ svin kúpuje u doktora Trnkóczy-ho sviňský krmný prách, je k dostaniu u každého obecníka keď by nie, tedy poštou: Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna. — Balík 50 halterov, 5 balíkov 2 koruny.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.)

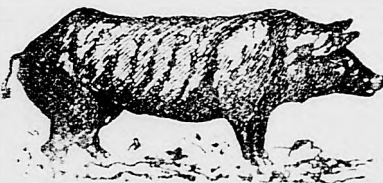
*

Ako som už viacrás počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujímam pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pozornosti našich hospodárov



čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti
dúlu svin,

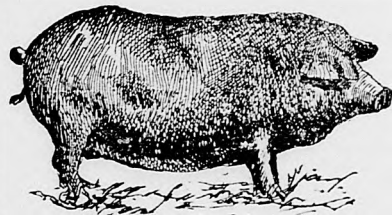
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomaha; o čom mnoho tisíc dakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.—

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielá



Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako

dobrodenie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine

**Kathreinerová
Kneipp-sladová káva**

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostycna zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľ'ky a
nahraditeľ'ky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná.

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp o.hrná známka.
Otvoreno predavaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežata Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregácia

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. král. financ. ministerium dovoľená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

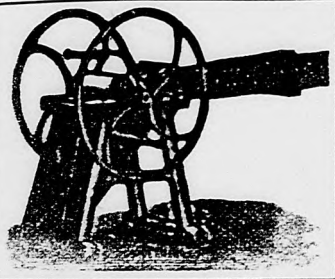
Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapest, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláčacky s oceľovými guľicovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**



kadlá na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a **stroje na lámanie stromovej kôry**.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v **Bytči** (Nagy-Bittse).

36—4

Najväčšia dielňa sveta na kosy,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

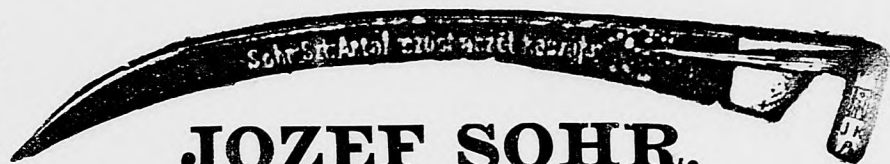


Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosy.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z pomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.



JOZEF SOHR,

V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spol'ahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hocomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje dōrobky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — **Shromážditelom výhody!** — Viac tisíc požakujúcich listov a dostatočných objednávk nachodí sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej-kosy sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
90	—,95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zL

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši. 1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„**Triumph**“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu. Kladívko a penka 1 kor. 70 halberov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

————— Každý nech si žiada cenník na dopisnici. —————